

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 9Csp/141/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716211291
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Nina Kollárová
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2019:8716211291.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad v konaní pred sudcom Mgr. Nina Kollárová v právnej veci žalobcu: BENCONT COLLECTION a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692 proti žalovanému: J. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. F. XXXX/XX, XXX XX H. - E., štátny občan SR, o zaplatenie 985,10 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovanému **n e p r i z n á v a** voči žalobcovi právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 27.12.2016 domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 985,10 eur, úrokov vyčíslených ku dňu 16.12.2016 vo výške 2.525,25 eur, úrokov zo zostatku nesplatennej istiny, t. j. zo sumy 985,10 eur vo výške 24 % p. a. zo sumy 985,10 eur, odo dňa nasledujúceho po dni 16.12.2016, úroku z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 985,10 eur odo dňa nasledujúceho po dni 16.12.2016, poplatkov vo výške 38,18 eur a náhrady trov konania.

2. Žalobu odôvodnil nasledujúcimi skutočnosťami.

Dňa 26.05.2008 bola medzi veriteľom - Poštová banka, a.s. a žalovaným v právnom postavení dlžníka (v zmluve o úvere označený ako klient) uzavretá zmluva o úvere číslo XXXXXXXXXX, súčasťou ktorej sú Všeobecné obchodné podmienky a Obchodné podmienky pre úver. Na základe Zmluvy bol žalovanému poskytnutý zo strany žalobcu úver a to vo výške podľa zmluvy. Žalovaný sa podľa zmluvy zaviazal vrátiť poskytnuté prostriedky v splátkach s lehotou splatnosti tej - ktorej splátky dohodnutou v zmluve. V dobe od uzatvorenia zmluvy po vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru žalovaný splatil svoj záväzok len čiastočne, pričom jednotlivé platby a spôsob ich započítania sú uvedené v listine "Aktuálny stav úveru". V zmysle Obchodných podmienok pre úver, ak sa žalovaný dostal do omeškania s platením splátok, veriteľovi - Poštová banka, a. s. vznikol nárok požadovať predčasné splatenie úveru vrátane príslušenstva. Veriteľ - Poštová banka, a. s. si právo požadovať predčasné splatenie istiny úveru v súlade s obchodnými podmienkami uplatnil a to na základe výzvy na úhradu dlžnej sumy adresovanej žalovanému, následkom čoho sa stal celý úver vrátane príslušenstva predčasne splatným. Žalovaný ani napriek zaslanej výzve zo strany banky nezaplatil dlžnú pohľadávku. Právnym titulom, na základe ktorého si žalobca uplatňuje voči žalovanému pohľadávku, je zmluva o úvere uzatvorená v súlade s ustanovením § 497 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník. V zmysle obchodných podmienok, v prípade, ak sa úver stane predčasne splatným, žalobca je ďalej oprávnený úročiť nesplatenú istinu úveru úrokom dojednaným v zmluve. Žalobca si v súdnom konaní uplatňuje voči žalovanému aj príslušné zákonné úroky z omeškania. V zmysle obchodných podmienok vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi aj príslušenstvo pohľadávky a to vrátane poplatkov spojených s upomienkami voči žalovanému v zmysle Sadzobníka a taktiež vrátane nákladov

žalobcu vynaložených na úhrady poistného. Pohľadávka voči žalovanému so všetkými právami s ňou spojenými bola postúpená nasledovnými zmluvami: Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 15.12.2014 uzavretá medzi spoločnosťou PRO CIVITAS, s. r. o. ako postupcom a Bencont Investments, s. r. o. ako postupníkom. Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 15.12.2014 uzavretá medzi spoločnosťou Bencont Investments, s. r. o. ako postupcom a spoločnosťou BENCONT COLLECTION a. s. ako postupníkom. Aktuálnym veriteľom pohľadávky je žalobca. Postúpenie pohľadávky bolo žalovanému oznámené. Pohľadávka bola voči žalovanému súdne uplatňovaná a to na rozhodcovskom súde, ktorý žalobe vyhovel v celom rozsahu a vo veci rozhodol rozhodcovským rozsudkom zo dňa 02.12.2011, sp. zn. IIC12100264, právoplatným dňa 30.01.2012, vykonateľným dňa 03.02.2012. Dňa 02.06.2012 bol podaný návrh na vykonanie exekúcie, žiadosť o vydanie poverenia bola zamietnutá, následne bolo exekučné konanie zastavené. Žalovaný ku dňu podania žaloby svoj dlh nevyrovnal, preto sa žalobca domáha svojich nárokov súdnou cestou. K posúdeniu plynutia premĺčacej doby žalobca uviedol, že vychádza z nasledovných skutočností. Dátum vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru nastal dňa 03.07.2009, žaloba na rozhodcovský súd bola podaná vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe a do času podania žaloby na rozhodcovský súd trojročná premĺčacia doba v celej svojej dĺžke trvania neuplynula. Podaním žaloby na rozhodcovský súd prestala premĺčacia doba plynúť a to počas vedeného rozhodcovského konania a následne v období, keď veriteľ - oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie až do času, keď z dôvodu posúdenia neprijateľnosti a neplatnosti rozhodcovskej doložky exekučným súdom došlo k zastaveniu exekučného konania. Účinky zastavenia exekučného konania je potrebné na účely ďalšieho vymáhania pohľadávky v zásade prirovnať k stavu zrušenia rozhodcovského rozsudku, keďže fakticky dochádza k prelomeniu materiálnej vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, vychádzajúc z tej skutočnosti, že pri zrušení rozhodcovského rozsudku ako aj pri zastavení exekučného konania na podklade rozhodcovského rozsudku sa pre veriteľa znemožňuje vynúťiteľnosť plnenia voči svojmu dlžníkovi na podklade rozhodcovského rozsudku. Premĺčacia doba v prípade žalovanej pohľadávky podľa názoru žalobcu ešte neuplynula (spočívala od podania žaloby na rozhodcovskom súde po zastavenie exekučného konania) a po zastavení exekučného konania opätovne začala plynúť nasledujúci deň po právoplatnosti uznesenia o zastavení exekučného konania, kedy si veriteľ mohol opätovne uplatniť svoje právo voči dlžníkovi na súde. Žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 29.03.2016, č. k. 11Co/92/2016 - 88.

3. Žalovaný sa k žalobe nevyjadril.

4. Súd rozsudkom č. k. 9Csp/141/2016 - 51 zo dňa 28.11.2018 žalobu zamietol a žalovanému nepriznal voči žalobcovi právo na náhradu trov konania. Proti predmetnému rozsudku podal odvolanie žalobca.

5. Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 4Co/45/2019 - 83 zo dňa 02.05.2019 zrušil rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Uviedol, že v ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie pri skúmaní aktívnej vecnej legitímácie žalobcu posúdiť aj predložené listinné dôkazy právnu zástupkyňou žalobcu v rámci odvolacieho konania týkajúce sa postúpenia pohľadávky a to zmlúv o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi Poštovou bankou a.s. a PRO CIVITAS s.r.o., PRO CIVITAS s.r.o. a BENCONT INVESTMENTS s.r.o. (č.l. 61), BOSSNUT INVESTMENTS LIMITED (č.l. 67 spisu) a predloženej zmluvy o postúpení pohľadávok pripojenej k žalobe v spise na (č.l. 18-21) vrátane dôvodnosti uplatneného nároku. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že vecnú legitímáciu súd skúma ex offa.

6. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného, oboznámením s listinnými dôkazmi - Zmluvou o úvere zo dňa 26.05.2008, Zmluvami o postúpení pohľadávok zo dňa 15.12.2010, 15.02.2011, 15.12.2014, 14.12.2015 ako aj ďalšími listinnými dôkazmi založenými v spise.

7. Žalovaný na pojednávaní uviedol, že najskôr bol ručiť sestre ako ručiteľ úveru, ktorý brała ona. Potom si aj on zobral úver od Poštovej banky a chcel by sa spýtať o čom je toto tu, keď žalobcom nie je Poštová banka. On bral úver od Poštovej banky a kým pracoval, tak čo mohol, tak splácal. Keď robiť prestal, ostal nezamestnaný, tak aj prestal platiť. A to trvá doteraz. Deti sú nezamestnané. Manželka robí upratovačku a to čo dostane, to je akurát na elektriku a prežitie. Náhradu trov konania si neuplatnil.

8. Vykonaným dokazovaním zistil súd nasledujúci skutkový a právny stav.

9. Právny predchodca žalobcu - Poštová banka, a.s., Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890 uzavrel so žalovaným Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX dňa 26.05.2008 s výškou úveru 30.000,- Sk, celkovou výškou nákladov 13.876,60 Sk, výškou mesačnej splátky 1.177,- Sk pri počte splátok 40 splatných k 26. dňu v mesiaci, dátumom prvej platby do 26.06.2008, dátumom konečnej splatnosti 26.09.2011, RPMN 26,82%, bez uvedenia priemernej RPMN na trhu, úrokovou sadzbou 24 % p. a..

Podľa tvrdenia žalobcu malo dôjsť k predčasnej splatnosti dňa 03.07.2009, predložil súdu listinu označenú ako „Aktuálny stav úveru ku dňu 01.12.2010“, v ktorej nie je jednoznačne uvedené v akej výške žalovaný úver splatil, vo všeobecne formulovanej žalobe žalobca tiež neuviedol presne v akej výške žalovaný úver splatil (čo je súčasťou povinnosti tvrdenia), uviedol len, že ho splatil čiastočne. Ďalej predložil Výzvu na splatenie úveru s príslušenstvom zo dňa 03.07.2009 bez dokladu o doručení, resp. odoslaní.

Podľa Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 1/2020 zo dňa 15.12.2010 uzavretej medzi Poštová banka, a.s., Prievozská 2/B, 821 09 Bratislava, IČO: 31 340 890 ako postupcom a BOSSNUT INVESTMENTS LIMITED, 8 Gregory Afxentiou, EL.PA Livadiotis, 3rd Floor, Office 306, 6023 Larnaca, Cyprus, číslo registrácie: HE 275225 ako postupníkom; Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 5/2011 zo dňa 15.02.2011 uzavretej medzi BOSSNUT INVESTMENTS LIMITED, 8 Gregory Afxentiou, EL.PA Livadiotis, 3rd Floor, Office 306, 6023 Larnaca, Cyprus, číslo registrácie: HE 275225 ako postupcom a PRO CIVITAS s.r.o, Hattalova 12/C, 831 03 Bratislava, IČO: 45 869 464 ako postupníkom; Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 15.12.2014 uzavretej medzi PRO CIVITAS s.r.o., Vajnorská 100/A, Bratislava 831 04, IČO: 45 869 464 ako postupcom a BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 36 432 105 ako postupníkom; Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 14.12.2015 uzavretej medzi BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 36 432 105 ako postupcom a BENCONT COLLECTION, a.s., Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692 ako postupníkom, bola pohľadávka postupne postúpená na žalobcu.

10. V obdobnej veci Krajský súd v Prešove „upriamil pozornosť na skutočnosť, že súd prvej inštancie postúpenie pohľadávky neskúmal z hľadiska posúdenia splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, napriek tomu, že je zrejmé, že predmetom konania je tzv. banková pohľadávka. V tomto smere odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 60/2018 zo dňa 24.04.2018, podľa ktorého ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práva klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon. (Uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/166/2017 - 90 zo dňa 31.01.2019)

11. Podľa § 497 Zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

12. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

13. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

14. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom, ktorých je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlíšné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

15. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskej zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

18. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

19. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

20. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

21. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

22. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

23. Podľa § 526 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi. Ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení.

24. Podľa § 1 zákona č. 483/2001 o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinného k dátumu uzavretia Zmluvy o postúpení pohľadávky) tento zákon upravuje niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, s organizáciou, riadením, podnikaním a so zánikom bánk so sídlom na území Slovenskej republiky a niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením zahraničných bánk na území Slovenskej republiky na účel regulácie a kontroly bánk, pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov s cieľom bezpečného fungovania bankového systému.

25. Podľa § 2 ods. 1 citovaného zákona banka je právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť, ktorá je úverovou inštitúciou podľa osobitného predpisu a ktorá má bankové povolenie. Iná právna forma banky sa zakazuje.

26. Podľa § 92 ods. 8 citovaného zákona, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

27. Zmluva o úvere je súčasne zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka, kedy na jednej strane stojí banka ako osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere koná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a na strane druhej žalovaní ako spotrebiteľia, teda fyzické osoby, ktoré pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere nekonajú v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti alebo v rámci samostatného výkonu svojho povolania. Z obsahu zmluvy o úvere uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným jednoznačne vyplýva, že bola uzavretá nielen podľa Obchodného zákonníka, ale aj podľa Občianskeho zákonníka.

Závazok medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným vyplývajúci zo zmluvy o úvere je absolútnym obchodom, pričom súčasne spotrebiteľským vzťahom v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy.

28. Je nesporné, že hlavný právny vzťah založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere z 26.05.2008 vznikol podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov a riadi sa režimom všeobecných ustanovení ochrany spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka, pretože normy obchodného práva sú použiteľné len vtedy, ak neodporujú úprave majúcej z povahy vecí prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a v predpisoch vydaných na jeho vykonanie. Medzi žalovaným a právnym predchodcom žalobcu vznikla spotrebiteľská úverová zmluva, a na tento spotrebiteľský vzťah bez ohľadu na to, že má formu tzv. absolútného obchodu, je potrebné použiť kogentné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ako aj dispozitívne ustanovenia, odklon od ktorých by bol v neprospech spotrebiteľa.

29. Súd skúmal v zmysle pokynu Krajského súdu v Prešove aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu.

30. Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (navrhovateľ) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitímovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (odporca) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitímovaný). (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. 11. 2011, č. k. III. ÚS 517/2011-9)

Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide. (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 192/2004)

31. V danom prípade bolo teda v zmysle uvedeného povinnosťou žalobcu preukázať, že je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok.

32. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitímácii nevysloví, neznamená, že sa ňou v konaní nezaoberal. (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29.06.2010, sp. zn. 2 Cdo 205/2009)

33. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto tvrdí svoje hmotnoprávne oprávnenie, v skutočnosti toto oprávnenie nemá.

34. Z predložených listinných dôkazov je preukázané, že v zmluvnom vzťahu medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným nebola preukázaná platná dohoda o možnosti predčasného zosplatnenia dlhu. Žalobca k zmluve predložil obchodné podmienky pre úver a Všeobecné obchodné podmienky, ktoré neboli podpísané žalovaným, neboli preto súčasťou formulárovej zmluvy. Ak sa žalobca domnieva, že boli súčasťou zmluvy o úvere, súd odkazuje na použiteľnú judikatúru Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. I ÚS 3512/11 cit.: „Je třeba zdůraznit, že obchodní podmínky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složitě formulované a malým písmem psané formě skryl dodavatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodavatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu.“

35. Uvedené obchodné podmienky predstavujú rozsiahly, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročný text, vopred pripravený dodávateľom, bez možnosti spotrebiteľa zmeniť ich obsah. Z tohto dôvodu existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ si nebude v čase uzavretia zmluvy vedomý svojich zmluvných povinností a zaviazá sa tak splneniu povinnosti, pri znalosti ktorej by k uzavretiu zmluvy nepristúpil. Dojednanie o možnosti predčasného zosplatnenia dlhu v zmluve obsiahnuté nebolo, a ak by malo byť obsiahnuté v uvedených obchodných podmienkach, jej uzavretie by nebolo platné.

36. V nadväznosti na uvedené splatnosť úveru sa riadila zmluvou o úvere, v zmysle ktorej splatnosť úveru mala nastať dňa 26.09.2011. Ak pohľadávka právneho predchodcu žalobcu bola postúpená dňa 15.12.2010, v čase postúpenia nebola splatná. Neplatnosť postúpenia nesplatnej bankovej pohľadávky na iný subjekt, ako banka, súd argumentuje nasledovne.

37. Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už (1) splatná, a to za predpokladu predchádzajúcej (2) písomnej výzvy banky a skutočnosti, že klient banky je napriek výzve (3) nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie.

38. Sprísnenie zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky môže byť považované za zákonný predpoklad z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie vždy je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá kontrola je osobitne dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu.

39. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Predpoklady musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky (rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 119/2013, 19Co 194/2015, 4Co 145/2014, Okresného súdu Trenčín vo veci žalobcu Intrum Justitia Slovakia, s.r.o. sp. zn. 11C 233/2014, Okresného súdu Banská Bystrica vo veci žalobcu Intrum Justitia Slovakia, s.r.o. sp. zn. 12C 152/2014, Okresný súd Galanta vo veci žalobcu Intrum Justitia Slovakia, s.r.o. sp. zn. 15C 33/2014, Okresný súd Svidník vo veci 5C 430/2013).

40. Ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách sa sledovalo sprísnenie postúpenia cesie bankovej pohľadávky zo sféry kontrolovanej centrálnou bankou a umožniť dlžníkovi, ktorý poruší zmluvné podmienky, aby v primeranom čase vykonal nápravu a zotrval vo vzťahu s bankou, s ktorou dojednal finančnú službu. Zákonné podmienky akými sú napr. postúpenie iba splatnej pohľadávky, písomná výzva, 90 dňová lehota nepodporuje záver, že by hlavným cieľom sprísnenia cesie bankovej pohľadávky bola ochrana bankového tajomstva.

41. Pre úplnosť súd uvádza, že s účinnosťou od 01.01.2017 zákonom č. 299/2016 Z. z. zákonodarca pristúpil k ďalšiemu sprísneniu postúpenia bankovej pohľadávky v spotrebiteľských veciach, a to k zúženiu okruhu subjektov, na ktoré je možné postúpiť bankovú pohľadávku (napr. splatenie vkladu do základného imania u postupníka najmenej 500.000 eur, vylúčenie obchodníkov s oprávnením poskytovať spotrebiteľské úvery do 10.000,- eur a pod.). Striktné podmienky postúpenia pohľadávky vo svojom súhrne opodstatňujú záver o zákaze postúpenia bankovej pohľadávky so súčasným stanovením

výnimiek z tohto zákazu a nepodporujú záver o možnosti odklonu od pravidla cesie bankovej pohľadávky v neprospech spotrebiteľa (vid'. tiež odkaz 72c v § 89 ods.1 ZoB).

42. Ak zákonným dôsledkom rozporu právneho úkonu (nerozhodno či obsahu úkonu alebo len jeho účelu) so zákonom je v sfére súkromného práva jeho neplatnosť, podľa názoru dovolacieho súdu neexistuje prakticky žiadny priestor pre inú interpretáciu úpravy rozhodnej aj pre výsledok konania v prejednávanej veci než tú, že podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie (je zakázané). Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom (§ 39 O. z.). (rozsudok NS SR vo veci 7 Cdo 26/2017 zo dňa 28.03.2018)

43. Dovolací súd preto konštatuje, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd preto uzatvára, že následkom postupu pohľadávky, ohľadom ktorej nie je cesia podľa § 525 OZ alebo podľa osobitných predpisov dovolená, je absolútna neplatnosť postupnej zmluvy pre jej rozpor so zákonom (§ 39 OZ), pričom na absolútnu neplatnosť postúpenia, musí prihliadnuť súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť. (rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 147/2017 zo dňa 24.04.2018)

44. Nedodržaním zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky sa takéto postúpenie dostáva do rozporu s dikciou zákona s priamym dopadom na platnosť právneho úkonu (§ 39 Občianskeho zákonníka). Prezumpcia znalosti predpisov zverejnených v zierke zákonov pritom vylučuje dobromyseľnosť postupníka.

45. Súd tiež dáva do pozornosti uznesenie Krajského súdu v Bratislave vo veci 6Co/203/2015, ktoré sa týka postupovania pohľadávok právneho predchodcu žalobcu (postupcu v predmetnom konaní), na odklon od ktorého nevidí dôvod a v plnom rozsahu sa s jeho závermi stotožňuje cit.: „Predmetný splátkový úver vo výške 29.000,- Sk (962,62 eur) poskytla žalovanej Slovenská sporiteľňa, a. s. na základe zmluvy z 28. 8. 2006. V zmysle tejto zmluvy mala konečná splatnosť úveru nastať dňa 20. 8. 2011. Pohľadávku z tohto úveru Slovenská sporiteľňa, a. s. postúpila Advokátskej kancelárii Havel & Holásek, spol. s r. o. (právny zástupca žalobcu) zmluvou o postúpení pohľadávok z 21. 10. 2010. Z Čl. 7.6 bod 7.6.1 Všeobecných obchodných podmienok Slovenskej sporiteľne, a. s., v prípade porušenia zmluvnej povinnosti zo strany dlžníka bola Slovenská sporiteľňa, a. s., oprávnená okrem iného vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru alebo zmluvu o úvere vypovedať, prípadne od nej odstúpiť. Slovenská sporiteľňa, a. s., nevyužila ani jednu z týchto možností a pohľadávku teda postúpila spomenutej spoločnosti bez toho, aby úver nadobudol mimoriadnu splatnosť, resp. bez toho, aby zmluvný vzťah zanikol výpoveďou zmluvy o úvere alebo odstúpením od nej. Táto skutočnosť je zrejmá z toho, že až žalobca (po tom, ako mu pohľadávku postúpila spoločnosť Havel & Holásek, spol. s r. o.) vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a to listom zo 4. 7. 2011 (č. 1. 13). Pokiaľ nebola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru, resp. pokiaľ zmluvný vzťah nezankol výpoveďou zmluvy o úvere, resp. odstúpením od nej, nie je možné urobiť záver o tom, že by úver s úrokmami z neho vo výške 18,60 % ročne bol splatný. Splatnými sa do tej doby mohli stať len jednotlivé splátky úveru, so zaplatením ktorých bola žalovaná v omeškaní. Z ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. (zákon o bankách) vyplýva, že banka môže postúpiť inému subjektu iba tú časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu. Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu (pôvodne išlo o § 92 ods. 7) doslova uvádza: „V odseku 7 sa upravuje možnosť použiť inštitút postúpenia svojej pohľadávky zodpovedajúcej nesplácanému dlhu, a to aj osobe, ktorá nie je bankou.“ Pokiaľ teda Slovenská sporiteľňa, a. s., postúpila zmluvou z 21. 10. 2010 predmetnú pohľadávku z úveru v celom rozsahu Advokátskej kancelárii Havel & Holásek, spol. s r. o., postupovala v rozpore s § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. Totiž keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatným celý úver (nedošlo k vyhláseniu jeho mimoriadnej splatnosti), Slovenská sporiteľňa, a. s., nebola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku z úveru, vrátane úrokov z neho v celosti inému subjektu. Zmluva o postúpení pohľadávok z 21. 10. 2010 je preto neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Obč. zák. Vzhľadom na to v súlade so zásadou, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má, je neplatnou aj zmluva z 1. 12. 2010, ktorou Advokátska kancelária Havel & Holásek, spol. s r. o., postúpila predmetnú pohľadávku

žalobcovi. Žalobcovi preto v spore chýba aktívna vecná legitímácia. Odvolací súd poukazuje tiež na to, že žalobca nie je subjektom oprávneným poskytovať úvery, a preto ich nemôže vo vlastnej réžii ani spravovať. Vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru je pritom úkonom, ktorý možno podradiť pod pojem spravovanie úveru. Vzhľadom na to žalobca zrejme nebol oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť predmetného úveru.“

46. V konaní nebolo preukázané, že pred uzatvorením zmluvy o postúpení pohľadávky medzi pôvodným veriteľom - Poštová banka a.s. - t.j. bankou ako postupcom a žalobcom ako postupníkom došlo k zosplatneniu celého dlhu žalovaného, resp. k predčasnému ukončeniu zmluvy o úvere pôvodným veriteľom. Žalobca postúpil pohľadávku pred termínom jej splatnosti, čo je v rozpore s ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách. Postúpenie nesplatennej pohľadávky banky by malo za následok neprípustný vstup nového subjektu do živého právneho vzťahu s bankou, ktorý je spravovaný osobitným právnym predpisom, a to zákonom o bankách, a to napriek tomu, že takýto subjekt nemá štatút banky.

47. Vzhľadom na nepreukázanie dohody zmluvných strán o možnosti predčasného zosplatnenia dlhu je dôvodné posudzovať predčasné zosplatnenie dlhu žalobcom zo dňa 03.07.2009 ako neplatné. Keďže žalobcom nebolo preukázané naplnenie všetkých predpokladov možnosti postúpenia pohľadávky tak, ako to vyžaduje § 92 ods. 8 zákona o bankách (splatnosť postupovanej pohľadávky, doručenie výzvy dlžníkovi pred postúpením pohľadávky), postúpenie pohľadávky nie je možné považovať za platné, žalobca nie je nositeľom práva, ktoré bolo predmetom postúpenia a žalobcom uplatnené v tomto konaní, preto mu nie je možné toto právo priznať; súd preto žalobu zamietol (výrok I.) (Obdobne rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 24Co/90/2018-160 zo dňa 22.08.2019)

48. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

49. Podľa § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

50. Podľa citovaných zákonných ustanovení súd právo náhradu trov konania úspešnému žalovanému nepriznal, nakoľko si trovy konania neuplatnil a doposiaľ mu žiadne ani nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.